

**UCHWAŁA NR XXXVII/377/2022
RADY MIASTA RADZIONKÓW**

z dnia 27 stycznia 2022 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2022-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz w związku z art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.),

**Rada Miasta Radzionków uchwała,
co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2022-2023 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Radzionków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr inż. Stefan Hajda

Załącznik do uchwały Nr XXXVII/377/2022
Rady Miasta Radzionków
z dnia 27 stycznia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE RADZIONKÓW NA LATA 2022-2023**

Radzionków, 2022r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	Wprowadzenie	3
ROZDZIAŁ II	Ogólna charakterystyka problemu	3
ROZDZIAŁ III	Diagnoza problemu w Radzionkowie	4
ROZDZIAŁ IV	Cele i zadania Gminnego Programu	11
ROZDZIAŁ V	Zasoby Gminy Radzionków do realizacji działań	17
ROZDZIAŁ VI	Adresaci Gminnego Programu	18
ROZDZIAŁ VII	Źródła finansowania	18
ROZDZIAŁ VIII	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	18

Rozdział 1. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2022-2023 są również zadania związane z upowszechnianiem wiedzy oraz przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zgodnie z art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii.

W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2022-2023 (zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych i zachowań oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie.

Gminny Program uwzględnia rekomendacje ujęte w „Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030” oraz w „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radzionkowie na lata 2021-2030”.

Rozdział 2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU

Wśród różnych problemów społecznych, występujących w naszym kraju, problemy związane z **alkoholem** mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych takich jak: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Narkomania to określenie odnoszące się do uzależnienia od substancji chemicznych wpływających na czynność mózgu. Narkomania charakteryzuje się tzw. głodem narkotycznym, przymusem zażywania środków odurzających, czy chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi sposobami. Narkomania stała się problemem wysokorozwiniętych społeczeństw, na który wpływ z pewnością ma duże tempo współczesnego życia, wysokie wymagania stawiane uczniom oraz pracownikom i nieustanna potrzeba sprawdzenia się, ale także nastawienie do życia polegające na szukaniu szczęścia poprzez łatwą zabawę i przekonanie, że człowiek ma prawo do wszystkiego.

Przyczynami narkomanii o charakterze społecznym mogą być przede wszystkim: niekorzystna sytuacja społeczna, brak perspektyw i szans na godziwe życie, a także sytuacje dotyczące najbliższego otoczenia jednostki, np. wadliwie funkcjonująca rodzina, błędy wychowawcze szkoły i oddziaływanie grupy rówieśniczej, której członkowie mają kontakt z narkotykami.

Początek XXI wieku to „era nowych uzależnień”. Coraz bardziej powszechne zaczęły być nie tylko uzależnienia od substancji psychoaktywnych (alkoholu, nikotyny, leków, narkotyków i dopalaczy), ale również inne uzależnienia, które nazywamy **behawioralnymi** lub też uzależnieniami od czynności. Należą do nich: granie w gry komputerowe, „przebywanie w Sieci” (tzw. siecioholizm), pracoholizm, zakupoholizm, seksoholizm czy obsesyjne i kompulsywne przejadanie się, uprawianie ćwiczeń fizycznych i uczestnictwo w grach o charakterze losowym, zwane potocznie patologicznym hazardem¹⁾. Przyczynami takich zachowań mogą być zmieniająca się rzeczywistość, tempo życia, rozwój technologii a nawet czynniki genetyczne.

¹⁾ „Uzależnienia behawioralne i zachowania problemowe młodzieży. Teoria. Diagnoza. Profilaktyka. Terapia” pod redakcją J. Jarczyńskiej, Bydgoszcz 2014, s. 7

Rozdział 3. DIAGNOZA PROBLEMU W RADZIONKOWIE

1. Rynek alkoholowy

W Radzionkowie znajduje się 50 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

- a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu) 34 punkty,
- b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu) 16 punktów.

W 2020 roku na terenie Miasta Radzionków wprowadzono ograniczenie w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenie dotyczy sprzedaży prowadzonej między godziną 23:00 a 6:00.

2. Badanie dostępności alkoholu

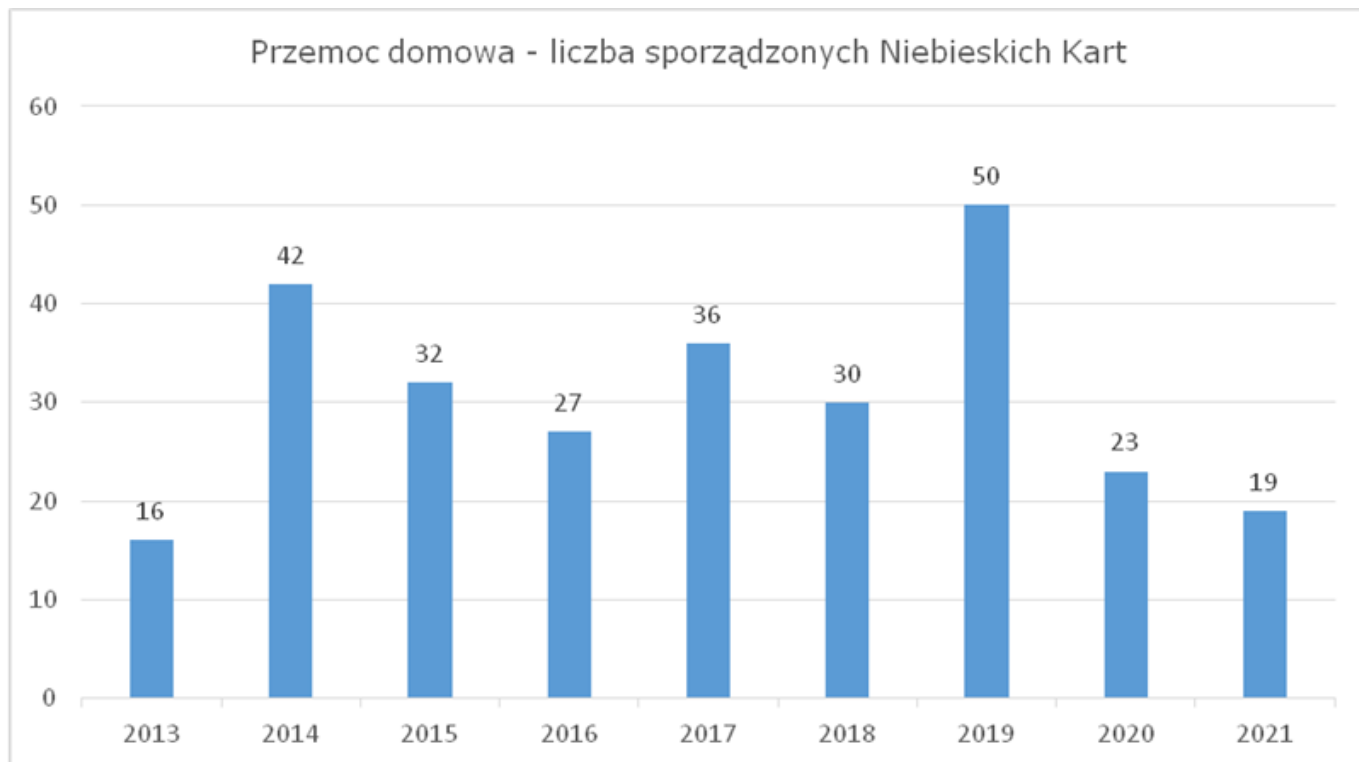
W latach 2013, 2015, 2019 przeprowadzono badanie dostępności alkoholu typu „Tajemniczy klient”, badanie techniką obserwacji niejawnej, w trakcie której wykonawca wciela się w rolę potencjalnego klienta. Klientem była osoba pełnoletnia, jednakże swym wyglądem budząca wątpliwości, co do jej pełnoletniości.

	2013	2015	2019
Liczba punktów ogółem	66	61	64
Liczba punktów, w których przeprowadzono badanie	51	59	56
Liczba punktów, w których nie sprawdzono dowodu osobistego i sprzedano alkohol	42	19	27
Liczba punktów, w których sprawdzono dowód, odmówiło sprzedaży	9	40	21

3. Skala problemów społecznych

4. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów społecznych

W gminie Radzionków znajdują się następujące instytucje, stanowiące system wspierania osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar przemocy, a także innych osób dotkniętych problemami społecznymi:

a) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Realizowane zadania	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Posiedzenie komisji	26	23	22	21	16	14	15
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywuującej	-	-	12	12	12	6	9
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży alkoholu	35	23	30	17	17	6	10

b) Punkt Konsultacyjny, w którym pomocy udziela radca prawny oraz psycholog

Ilość porad udzielonych przez specjalistów w ramach Punktu Konsultacyjnego w zakresie problemów społecznych (alkoholizm, narkomania, przemoc i inne)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Udzielone porady ogółem (konsultacje)	83	173	191	160	192	110	154
Porady w zakresie uzależnienia od alkoholu oraz możliwości podjęcia leczenia, spożywania alkoholu w sposób szkodliwy lub ryzykowny	65	140	127	94	88	44	108
Porady w zakresie współuzależnienia	5	12	18	34	37	24	29
Porady w zakresie przemocy domowej, w tym:	7	17	30	25	38	42	10
- porady związane ze sprawcami przemocy nadużywającymi alkoholu	4	14	22	21	22	15	5
- porady kierowane do osób współuzależnionych doświadczających przemocy	3	3	8	4	16	27	5
DDA (dorosłe dzieci alkoholików)	0	0	5	0	0	0	2
Nerwica, depresja	6	3	11	7	0	0	5
Porady prawnika	50	51	56	-	-	-	-

c) Pełnomocnik Burmistrza Miasta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,

d) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

e) Świetlica środowiskowa.

5. Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych.

W celu przeprowadzenia diagnozy wykonane zostało badanie ankietowe, które objęło dorosłych, młodzież, dzieci oraz sprzedawców zamieszkujących Radzionków. Dane zostały zebrane w miesiącach styczniu i lutym 2019 r., co pozwoliło na zrealizowanie łącznie 911 ankiet.

Celem przeprowadzonych badań była przede wszystkim analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie miasta. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

- a) skali problemów alkoholowych wśród osób dorosłych i młodzieży, dynamika spożycia;
- b) poglądy i postawy wobec alkoholu;
- c) spożycie alkoholu;
- d) skuteczność oddziaływań profilaktyczno-leczniczych;
- e) przemoc domowa i szkolna;
- f) problem narkotykowy i dopalaczy;
- g) wiedza dotycząca zagrożeń płynących z użytkowania komputera (cyberprzemoc).

Zróżnicowany dobór próby do badania pozwolił na pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie miasta i uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk.

Uzyskane dzięki badaniu dane pozwoliły na diagnozę problemów społecznych, ich oszacowania oraz charakterystykę z perspektywy osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz funkcjonowania świetlicy środowiskowej. Pod kątem analiz w kwestionariuszu uwzględniono kwestie dotyczące sytuacji społeczno-demograficznej badanych osób, które mogą wpływać na zróżnicowanie opinii na temat badanych problemów – za takie zmienne uznano przede wszystkim wykształcenie oraz płeć. Analiza oraz interpretacja danych zostały podzielone na części, które odpowiadają poszczególnym badany grupom oraz problemom społecznym.

DIAGNOZA DOROSŁYCH

Metodologia badań

Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie Radzionkowa zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu papierowego kwestionariusza. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, narkotykowego, hazardu oraz zjawiska przemocy, co pozwoliło na diagnozę tych zjawisk w środowisku mieszkańców.

Opis badanej grupy

W anonimowym badaniu ankietowym przeprowadzonym na terenie Radzionkowa wzięło udział 400 osób.

Podsumowanie badań

W badaniu diagnozującym możemy wyróżnić główne problemy, które pojawiają się w odpowiedziach mieszkańców. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie:

- Za najważniejsze problemy środowiska lokalnego mieszkańcy uznali zanieczyszczenie środowiska, problemy mieszkaniowe oraz alkoholizm. W tej kwestii z pewnością mają największe oczekiwania wobec władz.
- W przypadku trudnej sytuacji życiowej badani najchętniej zwróciliby się o pomoc do krewnych oraz do Ośrodka Pomocy Społecznej. Jest to przejawem wysokiego zaufania do tego typu organizacji wśród społeczności lokalnej, a także o wysokiej wiedzy i świadomości mieszkańców.

- Większość mieszkańców (47%) zauważa, że spożycie alkoholu w ostatnich 10 latach na terenie miasta wzrosło. Zapytani o częstotliwość spożywania alkoholu 19% ankietowanych odpowiedziało, że spożywa alkohol raz w miesiącu, 18% że kilka razy w miesiącu, z kolei 34% rzadziej niż raz w miesiącu. Żaden z ankietowanych nie pije alkoholu codziennie. Warto zauważyć, iż pomimo tego, że mieszkańcy miasta uznają alkoholizm jako jeden z ważniejszych problemów występujących na terenie ich miasta, to do jego częstego spożywania przyznała się bardzo niewielka liczba osób biorących udział w badaniu.
- Z danych wynika, że problem narkotykowy jest umiarkowany wśród dorosłych. 24% respondentów deklaruje, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają tego typu substancje. Większość mieszkańców nie wie, w jaki sposób mogliby zdobyć narkotyki na terenie miasta, ale 21% uważa, że nie jest to trudne. W tym kierunku miasto powinno podjąć stanowcze działania, by zweryfikować czy faktycznie narkotyki są tak łatwo dostępne jak twierdzą ankietowani.
- Odsetek ankietowanych, którzy znają osoby doświadczające przemocy fizycznej lub psychicznej wynosi 46%. Są to niepokojące dane. Projektowanie działań profilaktycznych w tym zakresie zdaje się być konieczne w najbliższym czasie.
- Ankietowani (27%) nie znają pojęcia cyberprzemocy. Pomimo, że mają w swoim otoczeniu osoby, które jej doświadczyły 68% nie wie gdzie szukać wsparcia w takiej sytuacji.
- Większość badanych ma niewielkie doświadczenia z hazardem. 52% zdarzyło się brać udział w konkursach, których warunkiem jest wysyłanie płatnych SMS-ów, wydaje się, że spora część społeczeństwa nie jest świadoma, że tego typu rozrywka to również hazard. 14% grało na automatach do gier, 8% obstawiało zakłady bukmacherskie, a 4% grało w płatne gry internetowe.

DIAGNOZA DZIECI I MŁODZIEŻY

Metodologia badań

Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie Radzionkowa zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu badania internetowego. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Jego celem była analiza problemów społecznych, z jakimi borykają się młodzi ludzie, takich jak spożywanie alkoholu, palenie papierosów, styczność z narkotykami oraz dopalaczami. W ankiecie pojawiały się również pytania dotyczące agresji i przemocy w szkole, a także cyberprzemocy. Do badania wybrano grupę dzieci i młodzieży, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów. Przeprowadzono trzy komplementarne badania na trzech różnych poziomach edukacji. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

Opis badanej grupy

W anonimowym badaniu ankietowym przeprowadzonym w Radzionkowie wzięło udział 511 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Podsumowanie badań

Problem alkoholowy

- W szkole podstawowej 46% dzieci kojarzy pijących kolegów, a 54% uczniów twierdzi, że nie zna takich osób. W szkole ponadpodstawowej aż 60 % uczniów uważa, że większość ich rówieśników spożywa alkohol, zaledwie 13% zaznaczyło, że nie zna osób sięgających po alkohol.
- 27% badanych uczniów szkół podstawowych przyznało, że piło napoje alkoholowe. W przypadku szkół ponadpodstawowych jest to 72%. Dane pokazują, że na problem alkoholowy narażeni są przede wszystkim uczniowie szkół ponadpodstawowych.
- Najczęściej spożywanym i najbardziej popularnym rodzajem alkoholu spożywanym przez młodzież jest piwo oraz wódka.

- 54% ankietowych uczniów szkoły podstawowej po raz pierwszy spróbowało alkoholu w domu, natomiast wśród uczniów szkół ponadpodstawowych najczęściej (43%) pierwszy raz próbowało alkoholu na wakacjach.

Problem nikotynowy

- Po papierosy sięgało 22% uczniów szkoły podstawowej, a w liceum kontakt z papierosami miało już 57% uczniów. Z powyższych odpowiedzi wynika, że uczniowie już w szkole podstawowej palą papierosy. Z ankiet wynika także, że najczęstszym wiekiem, w którym uczniowie po raz pierwszy zapalają papierosy to 13-15 lat.
- Dzieci i młodzież swój pierwszy kontakt z papierosami mieli w dużej części podczas wakacji, w domu i w szkole.
- Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych w Mieście Radzionków potwierdza, że palenie nie jest już modne. Niestety nadal aż 37% uczniów tych szkół podstawowych oraz 47% uczniów szkół średnich uważa, że palenie papierosów i e-papierosów wciąż pozostaje wartością cenioną i mogącą służyć za element zdobywania popularności w środowisku.
- Zapytaliśmy respondentów, czy ktoś namawiał ich do spróbowania papierosów. Większość uczniów deklaruje, że była to ich własna wola. Tak odpowiedziało 64% uczniów szkół podstawowych, 43% uczniów gimnazjum oraz 74% uczniów liceum. Spory odsetek uczniów z każdej kategorii wiekowej był namówiony do spróbowania papierosów przez koleżankę/kolegę.
- Najwięcej uczniów stwierdziło, że obecnie nie pali papierosów. Takiej odpowiedzi udzieliło 81% uczniów szkół podstawowych oraz 57% licealistów. Spory odsetek uczniów i liceum pali dłużej niż 3 lata.

Problem narkotykowy i dopalaczy

- Problem związany z narkotykami w Radzionkowie jest na niskim poziomie. 1% oraz 5% ankietowanych przyznało się, że próbowało różnych narkotyków, 1% uczniów szkół ponadpodstawowych próbowało narkotyku innego niż marihuana, a 1% uczniów szkół podstawowych oraz 19% uczniów szkół średnich tylko marihuany.
- Wśród uczniów, którzy zażywali narkotyki, pierwszy kontakt z tymi używkami miał miejsce na wakacjach i w domu. Duża ilość młodzieży licealnej swój pierwszy raz z narkotykami miało w szkole i na dyskotecę.
- Zapytaliśmy także o to, czy ktoś namawiał uczniów do spróbowania narkotyków. $\frac{3}{4}$ uczniów szkół podstawowych, 33% uczniów gimnazjów oraz 60% licealistów, biorąca udział w ankiecie stwierdziło, że nie była namawiana przez nikogo. Najstarsi uczniowie deklarują również, że byli namawiani przez kolegów/koleżanki, a młodsi uczniowie przez nowo poznanych znajomych.
- Kontakty uczniów z narkotykami najczęściej miały charakter epizodyczny (58%), natomiast niepokoić musi fakt, że 17% uczniów szkół podstawowych oraz 11% uczniów szkół średnich, którzy zażywają narkotyki, robi to codziennie.
- Wśród uczniów obserwujemy deklaracje zażywania większości rodzajów narkotyków, które pojawiły się w kwestionariuszu badania. Najbardziej popularnym narkotykiem, jest marihuana.

Zjawisko przemocy

- Uczniowie czują się w szkole raczej bezpiecznie. Jest jednak stosunkowo sporo osób, które w szkole nie zawsze czują się bezpiecznie, z czego mały odsetek czuje się niebezpiecznie.
- Niepokojący jest fakt iż zarówno 5% ankietowanych uczniów szkół podstawowych, jak i szkół ponadpodstawowych wiele razy doświadczyła napastowania seksualnego.
- Pozytywnym zjawiskiem jest zaufanie dzieci do osób dorosłych, ponieważ w szkołach podstawowych 42%, a w liceach 34% uczniów zwróciłoby się właśnie do kogoś dorosłego, np. nauczyciela, rodziców, policji etc. w sytuacji związanej z przemocą. W klasach gimnazjalnych próby załagodzenia konfliktu samodzielnie podjęłoby się 38% ankietowanych w szkołach podstawowych, a w szkołach średnich 36%. Jest także pewna część uczniów w szkole, która z chęcią włączyłaby się w konflikt, a także część uczniów, która zachowałaby bierną i obojętną postawę wobec sytuacji, w której komuś dzieje się krzywda.

- Większość ankietowanych w sytuacji, kiedy uczeń sam byłby ofiarą przemocy, zwróciłaby się do swoich rodziców (48% uczniów szkół podstawowych, 42% ponadpodstawowych). Kolejno uczniowie zwróciliby się do nauczycieli i pedagogów szkolnych. Następna część uczniów zwróciłaby się do kolegi lub koleżanki. Jest także pewna grupa uczniów, która nie zgłosiłaby takiego incydentu nikomu.

Korzystanie z komputera i zagrożenie cyberprzemocą

- Największy odsetek respondentów przebywa przed komputerem średnio od 1-3 godzin dziennie (50% z podstawówki, 33% szkoła ponadpodstawowa). Jest także spora grupa uczniów, którzy spędzają przed monitorem od 3-5 godzin. W przypadku szkół podstawowych jest to 28 %, a w szkołach ponadpodstawowych 25%. Ponad 5 godzin spędzają czas przed komputerem przede wszystkim uczniowie szkół średnich.
- Uczniowie zostali zapytani czy kiedykolwiek doświadczyli w Internecie zachowań, takich jak wulgarne wyzywanie, straszenie, ośmieszanie (hejt), spora część uczniów szkoły podstawowej 60% doświadczyło tego typu zachowań, zaś w liceum było to 66%. Skala zjawiska jest więc spora. Jednak ponad połowa osób ignoruje tego typu wyzywania, w szkołach podstawowych jest to 54 % uczniów, a 60 % w szkołach ponadpodstawowych.

Uwagi ogólne

- Uczniowie preferują spędzanie czasu ze swoimi przyjaciółmi oraz uprawianie sportu, ale coraz więcej z nich zostaje w domu przed komputerem. Wyjścia na dyskoteki, wyjazdy poza miejsce zamieszkania czy wyjścia do kina są formą najmniej popularną dla uczniów we wszystkich placówkach.
- Zbadano dostępność używek dla osób niepełnoletnich na terenie miasta. Odsetek odpowiedzi wskazujących na łatwy dostęp do używek różni się w zależności od wieku badanych, a także rodzaju używki. Dostępność używek takich jak alkohol czy papierosy osobom niepełnoletnim jest w miarę łatwa, zwłaszcza jeśli znają odpowiednie osoby. Sytuacja zmienia się jeśli pytamy o narkotyki czy dopalacze. Uczniowie odpowiadają, że jest to raczej bardzo trudne do zdobycia.
- Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, że na terenie miasta w najbliższym czasie wskazane będzie podjęcie następujących działań:
- Należy ograniczyć dostęp młodych ludzi do substancji takich jak alkohol czy papierosy i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych.
- Konieczne jest zwiększenie zaangażowania rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- Ponieważ młodzi ludzie spędzają znaczną część wolnego czasu korzystając z komputera i Internetu, należy zwrócić szczególną uwagę na uświadomienie im jakie zagrożenia są z nimi związane.
- Konieczne jest prowadzenie wśród rodziców i dorosłych mieszkańców miasta akcji przeciwko stosowaniu przemocy wobec dzieci. Ponieważ problem ten na terenie miasta występuje, powinno się również uczyć na niego nauczycieli, którzy w momencie, kiedy mają podejrzenia, że w stosunku do uczniów może być stosowana przemoc, powinni w odpowiedni sposób reagować.
- Pomimo działań w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami co spowoduje odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych.

PUNKTY SPRZEDAŻY ALKOHOLU

Opis badanej próby

W badaniu przeprowadzonym w punktach sprzedaży wzięło udział 40 osób. Byli to sprzedawcy z terenu Radzionkowa, w zróżnicowanym wieku. Pytania, które znalazły się w ankiecie przeprowadzonej w punktach sprzedaży, miały na celu ukazanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych wobec tak ważnych zagadnień jak:

- sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim,
- sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- awantury i bójki wywołane przez osoby nietrzeźwe lub spożywające alkohol.

Wyniki badania

- 76% sprzedawców odpowiedziało, że alkohol zawarty w piwie lub winie nie jest mniej szkodliwy, niż ten zawarty w wódce.
- 73% ankietowanych nie zgadza się na spożywanie alkoholu w punktach sprzedaży, ale 20% uważa, że zdarza się to prawie codziennie.
- 67% sprzedawców odpowiedziało, że osoby nietrzeźwe w jakiś sposób zagrażają innym osobom w ich otoczeniu, a 16% ankietowanych było odmiennego zdania.
- 11% ankietowanych odpowiedziało, że doświadczyło nieprzyjemnej sytuacji w obrębie sklepu/lokalu, w którym pracują.
- 86% sprzedawców uważa za niestosowne sprzedaż alkoholu osobie pełnoletniej, ale nietrzeźwej.
- 84% sprzedawców odpowiedziało, że papierosy powinny być sprzedawane od 18 roku życia. 16% uważa, że papierosy oraz wyroby tytoniowe powinny być dostępne od 21 roku życia. Żaden z ankietowanych nie uważa, że ten wiek powinien ulec obniżeniu.
- 82% sprzedawców pozostawiłoby minimalny wiek sprzedaży alkoholu na 18 lat. 18% proponuje zwiększenie go do 21.
- 80% sprzedawców odpowiedziało, że nie zna przypadków sprzedaży papierosów nieletnim. 20% było odmiennego zdania.
- 78% sprzedawców twierdzi, że nigdy nie spotkało się z sytuacją, aby ktoś sprzedał alkohol osobie nieletniej.
- 91% sprzedawców stwierdziło, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej. Jeśli chodzi o sprzedaż wyrobów tytoniowych, wyniki były identyczne.
- 38% sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się bardzo rzadko, by osoba niepełnoletnia chciała kupić papierosy, 22% twierdzi, że taka sytuacja ma miejsce, co najmniej raz w tygodniu.
- 51% sprzedawców bardzo rzadko spotyka się z sytuacją próby zakupu alkoholu przez nieletniego, a 20% spotyka się z nią co najmniej raz w tygodniu. 24% uważa, że takie sytuacje nigdy się nie zdarzają.
- Zapytaliśmy sprzedawców, czy czują się skrupowani w przypadku, kiedy muszą poprosić klienta o dowód osobisty, gdyż nie mają pewności, że jest on pełnoletni. 67% twierdzi, że nie ma z tym problemu i bez skrupowania prosi o okazanie dowodu osobistego, jednak aż 4% sprzedawców przyznaje, że wstydzi się poprosić o dowód.
- Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych 44% ocenia dobrze jej skuteczność, 22% sprzedawców uważa, że średnio, a 11% słabo.
- 69% ankietowanych deklaruje, że zupełnie nie odczuwa potrzeby uczestnictwa w szkoleniach z profilaktyki. 13% sprzedawców zdaje sobie sprawę, jak są one ważne i twierdzi, że chciałoby w nich uczestniczyć.

Rozdział 4.

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu jest kontynuacja wielokierunkowych działań na rzecz zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej, rozwoju systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich bliskich oraz ograniczanie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, których źródłem jest używanie w/w środków.

Cele szczegółowe:

1. Opóźnianie inicjacji alkoholowej i narkotykowej, w tym wzrost świadomości społecznej w obszarze uzależnień.

2. Pomoc osobom i rodzinom zmagającym się problemami wywołanymi używaniem środków psychoaktywnych (zarówno przez dzieci, młodzież jak i osoby dorosłe), wsparcie w sytuacji kryzysu i bezradności.
3. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym w procesie zdrowienia.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.
5. Realizacja lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
6. Prowadzenie różnych form zajęć dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1) Prowadzenie i utrzymanie Punktu Konsultacyjnego:
 - a) motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych i terapii osób współuzależnionych;
 - b) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (grupy wsparcia i grupy samopomocowe po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej);
 - c) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosowanego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
 - d) zainicjowanie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej;
 - e) posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu;
 - f) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy prawnej.
- 2) Wsparcie działalności placówek leczenia odwykowego podnoszące efektywność usług świadczonych na rzecz mieszkańców.
- 3) Finansowanie programów zdrowotnych skierowanych m.in. do: osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób uzależnionych po leczeniu odwykowym, dla ofiar przemocy, dla dzieci z dysleksją i ADHD, dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem, rodzin osób uzależnionych w tym DDA.
- 4) Finansowanie terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 5) Dofinansowanie kształcenia i szkoleń osób prowadzących terapię uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu.
- 6) Dofinansowanie zajęć terapeutycznych odbywających się w trakcie obozów organizowanych przez kluby abstynenta, treningów i programów pomocy psychologicznej realizowanych w klubach abstynenta oraz w innych placówkach.
- 7) Zakup materiałów edukacyjnych.
- 8) Finansowanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym kosztów opinii biegłych sądowych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Tworzenie lokalnego systemu pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym:
 - a) wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym;

- b) finansowanie bieżącej działalności świetlicy środowiskowej oraz realizowanych programów profilaktycznych;
 - c) prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - d) finansowanie prowadzenia zajęć psychokorekcyjnych i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
 - e) dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
 - f) organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
 - g) dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych organizowanych dla pedagogów, psychologów, nauczycieli;
 - h) organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym;
 - i) organizowanie lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.
- 2) Wspieranie grup samopomocowych dla dzieci alkoholików typu Alateen.
 - 3) Tworzenie systemowego wsparcia i terapii dla dzieci z FAS – Płodowym Zespołem Alkoholowym – oraz dla ich rodziców i opiekunów.
 - 4) Wspieranie i współfinansowanie programów terapii dla osób współzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików.
 - 5) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który w ramach Gminnego Programu realizowany będzie poprzez:
 - a) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - b) prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym, w tym upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych;
 - c) dofinansowanie szkoleń i kursów służących podniesieniu kompetencji w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym nt. procedury „Niebieskiej Karty”;
 - d) dofinansowanie działań i programów związanych z opieką psychologiczną i prawną dla rodzin dotkniętych problemem przemocy;
 - e) finansowanie programów radzenia sobie z emocjami i zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów.
 - 6) Wsparcie asystenta rodziny, realizującego zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, m.in.:
 - a) programy w zakresie asertywności i radzenia sobie ze stresem;
 - b) programy w zakresie profilaktyki alkoholowej;
 - c) programy w zakresie problematyki innych zaburzeń zdrowia psychicznego;

- 2) Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem alkoholu.
- 3) Wspieranie wspólnych spotkań, wyjazdów integracyjnych dla dzieci i rodziców, mających na celu profilaktykę oraz budowanie prawidłowych relacji interpersonalnych między dzieckiem i rodzicami.
- 4) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
- 5) Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
- 6) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla innych grup zawodowych: m.in. policjantów, pracowników Straży Miejskiej, pracowników socjalnych, wybranych grup pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnika Burmistrza Miasta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
- 7) Organizowanie i dofinansowanie konkursów, wystaw oraz lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży związanych z promowaniem trzeźwego, wolnego od uzależnień stylu życia oraz innych związanych z rozwijaniem pasji i zainteresowań.
- 8) Prowadzenie różnych form zajęć sportowych, artystycznych dla dzieci i młodzieży.
- 9) Organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- 10) Tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży w celu prowadzenia profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 11) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 12) Prowadzenie działań kontrolnych wobec punktów sprzedaży alkoholu.
- 13) Podejmowanie działań interwencyjnych wobec firm prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, w szczególności reklamę skierowaną do młodzieży.
- 14) Prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, organizowanie festynów, lokalnych dni trzeźwości, happeningów, pikników, konferencji prasowych, debat w lokalnych mediach, produkcja gadżetów promocyjnych.
- 15) Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 16) Prowadzenie stałego medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 17) Tworzenie sieci punktów z informacjami o ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 18) Produkcja i dystrybucja materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień.
- 19) Wspieranie edukacji osób uczących się, studiujących i pracujących w systemie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzinom i osobom z problemem alkoholowym oraz przemocą, poprzez prenumeratę czasopism, zakup specjalistycznych książek i opracowań.
- 20) Działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych.
- 21) Zapobieganie problemom zdrowotnym i psychospołecznym wynikającym z nadużywania alkoholu poprzez wspieranie lekarzy pierwszego kontaktu w stosowaniu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji.
- 22) Działania na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb społecznych kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi oraz inicjowanie działań na rzecz współpracy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w miejscach publicznych.
- 23) Wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;

24) Prowadzenie strony internetowej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich.
- 2) Wspieranie inicjatyw młodzieży zrzeszonej w organizacjach propagujących trzeźwy, wolny od uzależnień styl życia.
- 3) Wspieranie programów innych instytucji, stowarzyszeń, inicjatyw obywatelskich przeciwdziałających uzależnieniom.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych. Postępowanie w tym zakresie prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie reintegracji zawodowej i społecznej w szczególności dla osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków, osób z zaburzeniami psychicznymi, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców, osób z niepełnosprawnościami.

7. Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

- 1) Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art.24 (rozkład życia rodzinnego, demoralizacja małoletnich, uchylanie się od pracy, systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego).
- 2) Zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania wymienionych działań wymienionych w art. 24 ustawy i poddania się leczeniu odwykowemu.
- 3) Jeżeli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym (wywiad środowiskowy, protokoły) oraz złożenie wniosku do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania (uiszczenie opłaty sądowej oraz opłaty z tytułu wydanych opinii biegłych).

ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

- 1) Wsparcie zakładów opieki zdrowotnej zajmujących się leczeniem uzależnionych od narkotyków.
- 2) Informowanie o możliwości podjęcia leczenia i zmotywowanie do niego.
- 3) Dofinansowanie terapii indywidualnej i grupowej.
- 4) Udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu.
- 5) Posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla osób uzależnionych od narkotyków.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Prowadzenie i utrzymanie Punktu Konsultacyjnego zajmującego się informacją, pomocą prawną, edukacją oraz pierwszą interwencją w problemach narkotykowych.
- 2) Tworzenie grup wsparcia dla członków rodzin lub dofinansowanie uczestnictwa mieszkańców w wymienionych grupach prowadzonych na terenie innych gmin.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Wspieranie szkolnych programów profilaktyki:
 - a) prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych dla społeczności szkolnej (profilaktyczne spektakle teatralne i muzyczne, warsztaty, happeningi, akcje profilaktyczne);
 - b) budowanie systemu interwencji w szkole;
 - c) prowadzenie programów ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia.
- 2) Wspieranie realizacji programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz innych placówkach środowiskowych (Świetlica Środowiskowa) pracujących na rzecz dzieci i młodzieży na terenie gminy.
- 3) Wspieranie różnych form edukacji publicznej, przygotowanie oferty działań profilaktycznych, koordynacja działań w zakresie promowania pozytywnych postaw i zachowań:
 - a) turnieje, konkursy wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień;
 - b) przygotowanie broszur, ulotek, plakatów;
 - c) artykuły w prasie lokalnej.
- 4) Prowadzenie różnych form zajęć sportowych oraz innych dla dzieci i młodzieży.
- 5) Organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- 6) Tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży w celu prowadzenia profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów z zażywaniem narkotyków.
- 7) Wspieranie wspólnych wyjazdów integracyjnych dla dzieci i rodziców połączonych z programem profilaktycznym, mające na celu profilaktykę oraz budowanie prawidłowych relacji między dzieckiem i rodzicami.
- 8) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
- 9) Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywaniu problemów narkomanii.
- 10) Powadzenie strony internetowej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- 1) Tworzenie procedur współpracy służb i instytucji, organizowanie spotkań sprzyjających zawiązywaniu lokalnej koalicji przeciw narkomanii.
- 2) Organizowanie i dofinansowanie szkoleń, udziału w konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień dla różnych grup zawodowych: nauczycieli, pedagogów, wychowawców, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji oraz innych osób zajmujących się na terenie gminy realizacją zadań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- 1) Organizowanie zajęć informacyjno – edukacyjnych (indywidualnych i grupowych) z elementami wsparcia psychologicznego dotyczących rozwiązania bieżących problemów życiowych.
- 2) Wspieranie grup rozwoju osobistego (treningi, warsztaty) mające na celu między innymi ułożenie prawidłowych relacji z rodziną, wzmocnienia poczucia własnej wartości oraz grup zapobiegania nawrotom.
- 3) Działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych.
- 4) Wspieranie zajęć psychoedukacyjnych dla rodzin ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną osoby po ukończeniu leczenia.

ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM

1. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych poprzez:

- 1) wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- 2) prowadzenie kampanii edukacyjnych,
- 3) prowadzenie strony internetowej.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) wspieranie szkolnych programów profilaktyki poprzez prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych dla społeczności szkolnej;
- 2) wspieranie różnych form edukacji publicznej, przygotowanie oferty działań profilaktycznych, koordynacja działań w zakresie promowania pozytywnych postaw i zachowań: turnieje, konkursy wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 3) Organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- 4) Tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży w celu prowadzenia profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień behawioralnych.
- 5) Wspieranie wspólnych wyjazdów integracyjnych dla dzieci i rodziców połączonych z programem profilaktycznym, mające na celu profilaktykę oraz budowanie prawidłowych relacji między dzieckiem i rodzicami.
- 6) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
- 7) Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień behawioralnych.
- 8) Organizowanie i dofinansowanie szkoleń, udziału w konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień dla różnych grup zawodowych: nauczycieli, pedagogów, wychowawców, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji oraz innych osób zajmujących się na terenie gminy realizacją zadań dotyczących uzależnień.
- 10) Organizowanie i dofinansowanie konkursów, wystaw oraz lokalnych imprez dla dzieci, młodzieży i dorosłych związanych z promowaniem wolnego od uzależnień stylu życia oraz innych związanych z rozwijaniem pasji i zainteresowań.
- 11) Prowadzenie różnych form zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Rozdział 5.

ZASOBY GMINY RADZIONKÓW DO REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Główni realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu to:

1. Urząd Miasta Radzionków: Pełnomocnik Burmistrza Miasta Radzionków ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii; Straż Miejska, działy właściwe ds.: zdrowia, sportu i rekreacji, kultury, obsługi mieszkańców w tym wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Jednostki organizacyjne Gminy Radzionków: Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, placówki oświatowe.

3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Organizacje pozarządowe z terenu Radzionkowa.

5. Centrum Kultury „Karolinka”.

6. Miejska Biblioteka Publiczna w Radzionkowie

7. Komenda Miejska Policji w Radzionkowie.

Rozdział 6.

ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU

1. Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Radzionków. Działania podejmowane przez Gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez substancje psychoaktywne oraz uzależnienia behawioralne są skierowane do wszystkich mieszkańców – również tych nieuzależnionych. Będą wśród nich między innymi osoby dorosłe, młodzież, dzieci, kierowcy, kobiety w ciąży, sprzedawcy alkoholu, nauczyciele, pedagodzy.

2. Polityka wobec problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą Gminą, grupy osób uzależnionych. Zgodnie z nowoczesnym podejściem do problematyki uzależnień nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez w/w substancje oraz uzależnienia behawioralne wyłącznie osobom uzależnionym, lecz całej populacji, ponieważ na szkody jest narażony każdy. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach osób uzależnionych, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny.

Rozdział 7.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są dochody z opłat określone w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.):

1. Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określone w art. 11¹ ustawy.

2. Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 9, 9¹ i 9² oraz dochody z opłat określone w art. 9³ ust 3. pkt 1.

Rozdział 8.

GMINNA KOMISJA DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie działa w oparciu o Regulamin zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Radzionków.

2. Za udział w pracach Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkowie Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie, pod warunkiem uczestnictwa przynajmniej w jednym posiedzeniu komisji.

3. Wynagrodzenie ustala się w oparciu o przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw za pierwszy miesiąc poprzedniego kwartału ustalone w oparciu o art. 56 ust. 2 Prawa Bankowego, a podanego w komunikacie GUS ogłoszonym w Monitorze Polskim w wysokości:

1) 14% - dla Przewodniczącego Komisji,

2) 12% - dla Zastępcy Przewodniczącego Komisji,

3) 9% - dla pozostałych członków Komisji.